

Catedràtica de la facultat de dret de Barcelona, l'Encarna Roca assegura no haver-se sentit **"mai discriminada"** pel fet de ser dona: **"Avui dia hi ha més problemes, però no en funció del sexe, sinó a causa de la massificació."** Tanmateix, recorda que quan ella estudiava la presència femenina a les aules era gairebé representativa. Sense antecedents familiars en el món del dret, ens confessa que sempre ha estat **"una dona de lletres."** La seva trajectòria professional va íntimament lligada a la seva vida personal: **"Em vaig casar tot just acabada la carrera. Durant l'any següent no vaig exercir, perquè acabava de tenir un fill."** Passat el període de maternitat, els passadissos de la facultat van tornar a atreure-la: **"Mai no he treballat en un bufet d'advocats."** Malgrat no haver passat per l'experiència del despatx, està convençuda que, **"uns bons coneixements teòrics tenen una gran influència en el desenvolupament d'una bona pràctica. La prova és que, tot i que no exerceixo, a mi els companys em consulten quan tenen dubtes sobre algun cas difícil. D'aquesta manera, es podria dir que faig d'advocat d'advocats."**

Ella divideix **"els catedràtics d'aquest país"** en dos grups: **"Aquells que s'han tancat en la seva teoria absoluta, i tot sovint esdevenen obsolets, i aquells que mantenen connexions amb la pràctica."** És evident que ella s'inclou en aquest darrer grup: **"Hi ha qui sap molta teoria i és incapaç de resoldre un cas pràctic. La pràctica, però, es pot dur a terme de moltes maneres, com a advocat en exercici, que seria el cas del meu mestre, el professor Fernández de Villavicencio, o tal com ho faig jo, mitjançant l'orientació puntual als companys de professió."**

No cal dir que aquesta actitud contribueix en gran manera que no es reveïllin els coneixements adquirits, **"una obligació que esdevé encara més important en el cas dels professors, que hem d'estar sempre al dia."** De tota manera, la nostra convidada, com a ensenyant que és, no considera els canvis constants experimentats per les lleis **"el problema més greu, perquè les lleis estan escrites, i per consultar-les només ens cal l'última edició del Codi civil. El més important és que tant l'estudiant com l'advocat coneguin el funcionament del conjunt del sistema, que sàpiguen quin calaix obrir per trobar-hi la solució de cada cas, cosa que reconec que no és gens fàcil."**

Un altre dels obstacles amb què topa l'advocat és **"el desconeixement"** que té el públic del dret i de les implicacions que comporta quant a les relacions humanes, i aquí l'Encarna ens facilita un parell de curioses dades històriques: **"Des de fa segles, tant els metges com els advocats han estat els sacerdots de la societat, els qui s'ocupaven de les necessitats vitals dels éssers humans, viure bé físicament i econòmicament. Són uns personatges que sempre han vetllat perquè el seu coneixement no sortís a la llum, per assegurar-se el poder. Històricament, el dret estava inclòs en el *quadrivium*, és a dir, les assignatures de lletres, i no era res més que la retòrica, és a dir, l'art d'argumentar."** Un art que ella domina a la perfecció: **"L'únic que nosaltres fem és proporcionar als estudiants sistemes per argumentar a favor seu les lleis escrites."** En aquest sentit, considera **"essencial que a les escoles s'ensenyi el sistema de drets fonamentals del nostre país, vigent des de l'any 1978: quan naixem, el món jurídic ens atribueix tot un paquet de drets fonamentals, l'eix de tot el sistema, i això ho ha de saber qualsevol"**

ciudadà. Aquests drets, tot i que el dret civil també els contempla, estan protegits primàriament pel sistema penal, per això qui vulnera el dret a la vida d'una persona està cometent un delictes." En el fons, **"tot és molt més senzill del que sembla, i això és el que miro de fer entendre als alumnes de primer."**

La desinformació del públic arriba al punt de **"creure que nosaltres som els qui impedim que facin el que volen, quan l'objectiu del dret no és altre que protegir la llibertat de les persones."** I això no passa única-ment amb els ciutadans del carrer: **"Recordo perfectament una ocasió en què vaig formar part d'una comissió, constituïda per advocats i metges, per debatre el tema de la fecundació assistida. Ens va costar una feïnada fer entendre al col·lectiu mèdic que l'únic límit que els imposàvem era el respecte als drets fonamentals dels implicats, entre els quals hi havia els individus que encara no havien nascut. Ens van arribar a titllar d'obstaculitzadors del progrés."**

Parlant d'obstacles, demanem a la nostra convidada una opinió sobre la tan criticada demora en la justícia: **"De retard n'hi ha a tot arreu, no només a Espanya. Tanmateix, val a dir que, en el nostre país, aquesta realitat està motivada, en part, per una causa de la qual ningú no parla, i és que darrerament els ciutadans reclamen més els seus drets, cosa típica d'una societat madura. Com a resultat, hi ha més plets. Hi ha altres factors, d'un caire més material: manca de mitjans, un percentatge de personal incompetent, el fet que la presència dels magistrats als jutjats no sigui tan àmplia com seria desitjable..."** És clar que si es disposa de prou recursos econòmics hi ha una via alternativa, **"l'arbitratge privat. Jo mateixa vaig exercir d'àrbitre entre dues grans empreses. La disputa es va resoldre en tres mesos, però evidentment els interessats van haver de pagar molt més del que haurien pagat per via judicial."**

L'Encarna, però, que es considera **"una romàntica empedreïda"**, assegura **"creure més en la figura d'un jutge, una persona imparcial que decideix en funció del que li diuen."** Això no exclou que detecti en aquest col·lectiu **"un problema de formació professional. Espanya ha optat per un model excessivament teòric: per convertir-se en jutge cal passar per unes oposicions de dos o tres anys tan dures que qui les supera i entra a l'escola judicial considera que ja no necessita més aprenentatge. Caldria evolucionar cap a un model similar al francès, consistent en un examen d'entrada a l'escola més fàcil i una formació posterior com a jutge d'un nivell més elevat."** Al seu parer, el problema és extrapolable a **"tot l'ensenyament del dret. Fem una carrera molt llarga que no ens aporta cap solució de cara a l'ofici que després escollim. Caldria escurçar la llicenciatura i introduir un sistema mixt, com el d'Alemanya, basat en un breu aprenentatge fonamental més un ensenyament posterior centrat en la professió escollida."**

Hem acabat l'entrevista amb unes pinzellades personals d'aquelles que tant ajuden a configurar els èxits professionals. L'Encarna ha compartit els seus amb el seu fill Antoni, que ha triat una feina prou distinta de la que ha exercit la seva mare. Concretament, s'ha dedicat a l'enginyeria. Una professió que, si bé és diferent al dret en molts aspectes, exigeix també una gran dedicació i més capacitat creativa de la que sovint es pensa.

**“Des de fa segles,
els metges i els advocats
han estat els sacerdots
de la societat, els qui
s’ocupaven de les
necessitats vitals dels
éssers humans: viure bé
físicament i econòmica”**

Encarna Roca - Barcelona (Barcelonès)